

5. ZDRAVSTVENO VARSTVO NA PRIMARNI RAVNI

5.2. PATRONAŽNO ZDRAVSTVENO VARSTVO

V Sloveniji so v letu 2022 zaposleni v patronažnem zdravstvenem varstvu opravili skupaj 1.180.489 obiskov, od tega 1.028.803 kurativne in 151.686 preventivnih. V letu 2021 so, glede na zadnje desetletno obdobje, opravili rekordno število patronažnih obiskov na 1.000 prebivalcev.

Polivalentno patronažno zdravstveno varstvo je že od svojih začetkov leta 1959, v slovenskem prostoru pomemben del zdravstvenega varstva. Organizirano je kot samostojna služba ali organizacijska enota osnovnega zdravstvenega varstva v zdravstvenih domovih ali v okviru zasebnih izvajalcev s koncesijo za izvajanje patronažne dejavnosti.

Temeljni terenski koncept dela patronažnega zdravstvenega varstva je na geografsko opredeljenem območju individualno in družinsko obravnavati paciente v vseh življenjskih obdobjih. Način in mesto delovanja opredeljujeta patronažno zdravstveno varstvo kot tisti del primarnega zdravstvenega varstva, ki najhitreje prepozna spremembe pri posamezniku, družini in lokalni skupnosti ter se lahko nanje tudi hitro in učinkovito odzove.

Patronažno zdravstveno varstvo je skozi proces razvoja in s prenosom izvajanja vseh nalog namenjenih posameznikom, družinam in skupnosti na eno terensko medicinsko sestro, ki je tudi nosilka dejavnosti, preraslo v družinsko patronažno varstvo in zdravstveno nego lokalne skupnosti.

Medicinske sestre v patronažnem zdravstvenem varstvu¹⁾ imajo v sklopu svojega polivalentnega delovanja, pri obravnavi posameznikov ter njihovih družin v vseh življenjskih obdobjih in bolezenskih stanjih, številne možnosti za prepoznavanje ter obravnavo dejavnikov tveganja za zdravje in zdrav življenjski slog.

Njihovo delovanje je osredotočeno predvsem na tiste skupine prebivalcev, ki so zaradi bioloških lastnosti ali določenih obolenj posebno občutljivi na vplive okolja.

Preventivne obravnave izvajajo v skladu s Pravilnikom za izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni in Navodilom za izvajanje, beleženje in obračunavanje storitev v patronažnem zdravstvenem varstvu. Kurativne obiske pa izvajajo po naročilu zdravnika.

Stroga delitev izvajanja obravnav v patronažnem zdravstvenem varstvu na preventivne in kurativne je v praksi nemogoča, saj so v veliki večini kurativnih obravnav na terenu, poleg izvedbe diagnostično terapevtskih posegov in postopkov po naročilu zdravnika, skriti splošni ter predvsem specifični preventivni ukrepi, ki so usmerjeni v preprečevanje točno določene bolezni in njenih posledic.

V zadnjih letih demografske in družbene spremembe pomembno zaznamujejo delo medicinskih sester v patronažnem zdravstvenem varstvu. Zaradi sprememb na primarni in drugih ravneh zdravstvenega varstva ter kratkih ležalnih dob se intenzivnost in zahtevnost obravnave pacientov v domačem okolju povečujeta.

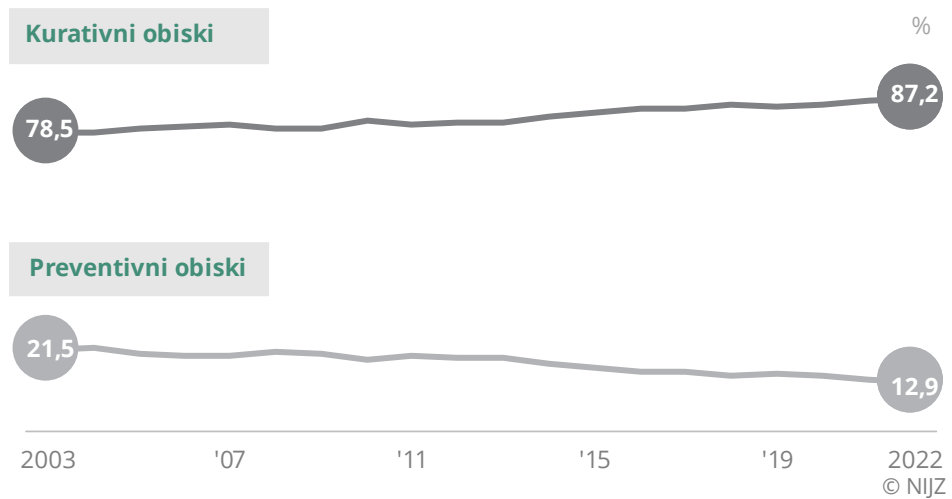
Narašča delež starejših pacientov s pridruženimi bolezenskimi stanji katerih zdravstvena nega je bolj zahtevna, predvsem pa dolgotrajnejša, kar potrjuje tudi porast ponovnih kurativnih obiskov v zadnjih desetih letih.

Po letu 2021, ko je na izvajanje patronažne zdravstvene dejavnosti vsekakor vplivala epidemija COVIDA-19, se je v letu 2022 ponovno pričelo izvajati vse obravnave.

¹⁾ Glede na različne kompetenčne modele pa moramo obvezno upoštevati, da je nosilka zdravstvene nege v patronažnem zdravstvenem varstvu diplomirana medicinska sestra/diplomirani zdravstvenik (višja medicinska sestra/višji medicinski tehnik, diplomirana medicinska sestra/38. člen ZZDej-K). Tehniki zdravstvene nege izvajajo samo ponovne kurativne obravnave (zdravstveno nego).

5.2. Slika 1: Preventivni in kurativni obiski v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva, Slovenija, 2003–2022

Viri: Statistično poročilo o delu patronažnega varstva (Obr. 8,95)

5.2. Tabela 1: Zdravstveno osebje in obiski v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva, Slovenija, 2013–2022

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Zdravstveno osebje¹⁾										
DMS ²⁾	673,7	678,6	688,6	699,8	716,5	728,7	755,9	789,9	808,7	821,6
TZN ³⁾	133,9	130,6	120,4	115,9	111,1	105,2	97,8	84,1	80,1	69,7
Ostali ⁴⁾	8,0	7,0	8,0	7,0	6,0	5,5	6,5	4,0	4,0	3,0
SKUPAJ	815,6	816,2	817,0	822,7	833,6	839,4	860,2	878,0	892,8	894,3
Št. preb. na DMS	3.056,4	3.038,1	2.996,3	2.949,8	2.883,9	2.840,9	2.764,0	2.658,7	2.605,4	2.566,6
Št. preb. na TZN	15.378,0	15.785,8	17.135,2	17.810,5	18.597,3	19.677,3	21.363,1	24.971,8	26.304,7	30.254,4
Št. preb. na zaposlenega	2.524,7	2.525,9	2.525,3	2.509,1	2.478,7	2.466,3	2.428,9	2.391,9	2.360,0	2.358,0
Št. obiskov na zaposlenega	1.398,1	1.407,1	1.452,7	1.467,9	1.436,3	1.420,9	1.409,7	1.349,3	1.388,2	1.320,0
Št. storitev na zaposlenega	1.703,8	1.711,8	1.575,9	1.769,8	1.685,0	1.677,3	1.646,4	1.548,4	1.568,6	1.546,9
Število obiskov										
Preventivni obiski	218.289	201.973	194.314	186.843	186.447	174.130	180.533	170.853	165.823	151.686
Kurativni obiski	922.013	946.489	992.460	1.020.765	1.010.757	1.018.497	1.032.100	1.013.796	1.073.592	1.028.803
SKUPAJ	1.140.302	1.148.462	1.186.774	1.207.608	1.197.204	1.192.627	1.212.633	1.184.649	1.239.415	1.180.489
Na 1.000 prebivalcev										
Preventivni obiski	106,0	98,0	94,1	90,5	90,2	84,1	86,4	81,4	78,7	71,9
Kurativni obiski	447,8	459,1	480,3	494,5	489,2	492,0	494,0	482,7	509,5	487,9
SKUPAJ	553,8	557,1	574,4	585,0	579,4	576,1	580,4	564,1	588,2	559,8

¹⁾ Zdravstveno osebje se v Statističnem poročilu o delu patronažnega varstva poroča kot celo ali decimalno število, zato ga tako prikazujemo tudi v tabeli.

²⁾ DMS: diplomirana medicinska sestra/diplomirani zdravstvenik, višja medicinska sestra/višji medicinski tehnik, medicinske sestre s fakultetno izobrazbo.

³⁾ TZN: tehnik zdravstvene nege/tehničarica zdravstvene nege, medicinske sestre in zdravstveni tehniki s srednjo izobrazbo, babice.

⁴⁾ Ostali: ostali zaposleni v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva (fizioterapevti, delovni terapevti, bolničarji).

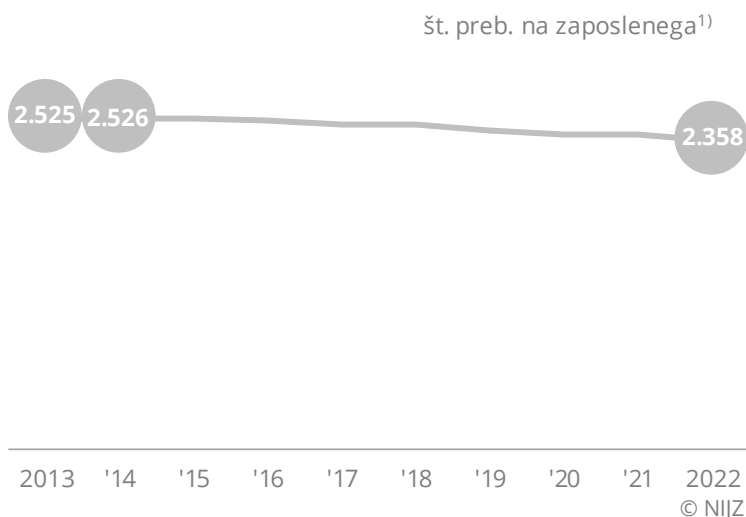
Viri: Statistično poročilo o delu patronažnega varstva (Obr. 8,95)

V desetletnem obdobju je število zaposlenih poraslo za 9,6 %, medtem ko se je število obiskov povečalo za 3,5 %. V primerjavi z letom 2013 je število obiskov na zaposlenega glede na podatke nekoliko manjše (5,9 % zmanjšanje).

Vpliv epidemije covid-19 se je po letu 2021, ko se je kljub okrnjenemu delovanju zdravstvenega sistema zaradi epidemije covid-19, za 2,8 % povečalo število obiskov na zaposlenega v primerjavi z letom 2020, zmanjšal. Enako velja za število obiskov na 1.000 prebivalcev.

5.2. Slika 2: Preskrbljenost z zdravstvenim osebjem v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva, Slovenija, 2013–2022

V zadnjem desetletju se je skupno število izvajalcev patronažnega zdravstvenega varstva povečalo za 9,6 %. En izvajalec patronažnega zdravstvenega varstva v povprečju skrbi za 166 prebivalcev manj kot pred desetimi leti.

Po letu 2014, ko je število obiskov na zaposlenega doseglo vrh v desetletnem obdobju, se le-to postopoma zmanjšuje.

Zmanjšanje števila obiskov ne pomeni zmanjšanja zahtevnosti obravnav, česar z obstoječim načinom zbiranja podatkov ne moremo prikazati.

¹⁾ Izbrani kazalnik se nanaša na vse zaposlene, ne glede na poklicno skupino.
Viri: Statistično poročilo o delu patronažnega varstva (Obr. 8,95)

5.2. Tabela 2: Obiski v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva, Slovenija, 2022

	Število obiskov			Ponovni/prvi obisk	Na 1.000 prebivalcev	
	Prvi	Ponovni	SKUPAJ		Prvi	SKUPAJ
Preventivni obiski	58.497	93.189	151.686	1,6	27,7	71,9
Kurativni obiski	66.692	962.111	1.028.803	14,4	31,6	487,9
SKUPAJ	125.189	1.055.300	1.180.489	8,4	59,4	559,8

V primerjavi z letom 2021, je bilo v patronažni zdravstveni dejavnosti v letu 2022 opravljenih 5 % manj obiskov.

Viri: Statistično poročilo o delu patronažnega varstva (Obr. 8,95)

5.2. Tabela 3: *Preventivni obiski v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva po varovancih, Slovenija, 2022*

Varovanci po skupinah	Število	%	Odmik 2022/2021 (%)
Novorojenčki	71.292	47,0	-10,2
Otročnice	29.500	19,4	-9,1
Kronični bolniki in ostali bolniki	15.238	10,0	-14,4
Dojenčki	14.765	9,7	-5,3
Ostali varovanci	6.572	4,3	+36,2
Nosečnice	3.676	2,4	-17,0
Starostniki ¹⁾	4.088	2,7	+14,0
Otroci 1-6 let	3.146	2,1	-4,7
Rakavi bolniki	1.523	1,0	-21,3
Diabetiki	680	0,4	-39,0
Invalidi	694	0,5	-4,0
Duševni bolniki	404	0,3	-22,3
Bolniki s kisikom	99	0,1	
TBC bolniki	6	0,0	-76,9
Šolarji	3	0,0	-66,7
SKUPAJ	151.686	100,0	

© NIJZ

¹⁾ Zajem podatkov po spremenjenih kriterijih ZZS iz leta 2016.
Viri: Statistično poročilo o delu patronažnega varstva (Obr. 8,95)

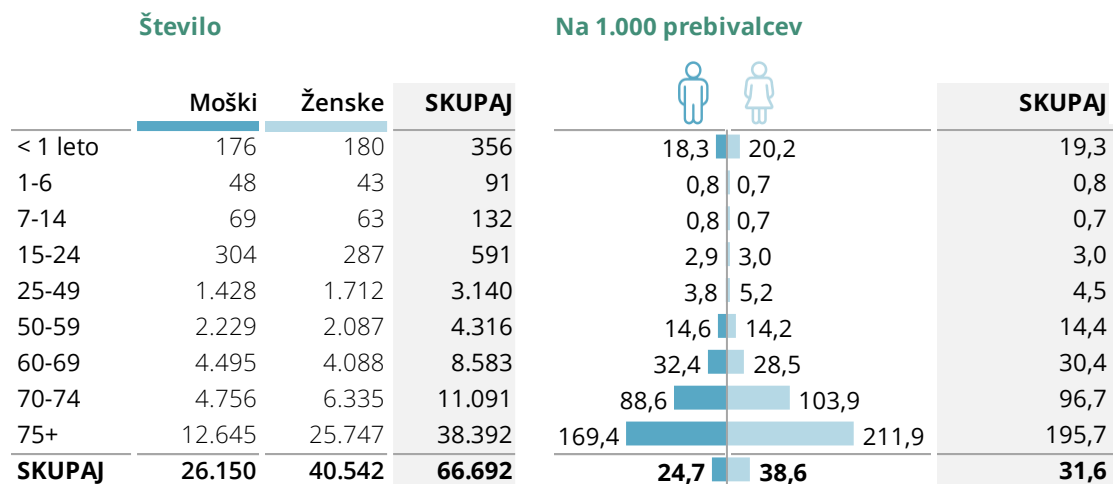
V preventivni dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva prevladujejo obravnave, ki so namenjene:

- **novorojenčkom in otročnicam,**
- **kroničnim in ostalim bolnikom ter**
- **dojenčkom.**

V letu 2022 se izvajanje preventivnih patronažnih obravnav ni več prilagajalo epidemiološkim ukrepom. Nemoteno so se izvajali vsi obiski. Povečalo se je število obiskov ostalih varovancev in starejših oseb, kar lahko pripisujemo nacionalno regijski koordinaciji področja patronažnega zdravstvenega varstva NIJZ.

5.2. Tabela 4: *Prvi kurativni obiski v dejavnosti patронаžnega zdravstvenega varstva po starostnih skupinah, Slovenija, 2022*

© NIJZ

Viri: Statistično poročilo o delu patронаžnega varstva (Obr. 8,95)

V patронаžni zdravstveni dejavnosti je največji delež prvih kurativnih obiskov opravljenih **pri starejših prebivalcih v starosti 75 in več let (64 %)**. Delež prvih kurativnih obiskov pri prebivalcih v starosti 70 in več let predstavlja več kot tri četrtine vseh prvih kurativnih obiskov (76 %).

Glede na spol je pretežni delež obiskov opravljen **pri ženskah**, samo med prvimi kurativnimi obiski jih je 60 %.

5.2. Tabela 5: Vzroki za prve kurativne obiske v dejavnosti patронаžnega zdravstvenega varstva po poglavjih MKB-10-AM, Slovenija, 2022

Poglavje MKB-10-AM		Število	%	
I.	Nekatere infekcijske in parazitarne bolezni	A00-B99	1.573	2,4
II.	Neoplazme	C00-D48	6.606	9,9
III.	Bolezni krvi in krvotvornih organov	D50-D89	2.381	3,6
IV.	Endokrine, prehranske in presnovne bolezni ¹⁾	E00-E90	2.929	4,4
V.	Duševne in vedenjske motnje	F00-F99	1.517	2,3
VI.	Bolezni živčevja	G00-G99	1.386	2,1
VII.	Bolezni očesa in adneksov	H00-H59	89	0,1
VIII.	Bolezni ušesa in mastoida	H60-H95	90	0,1
IX.	Bolezni obtočil	I00-I99	14.822	22,2
X.	Bolezni dihal	J00-J99	1.488	2,2
XI.	Bolezni prebavil	K00-K93	1.758	2,6
XII.	Bolezni kože in podkožja	L00-L99	7.388	11,1
XIII.	Bolezni mišičnoskeletnega sistema in vezivnega tkiva	M00-M99	7.223	10,8
XIV.	Bolezni sečil in spolovil	N00-N99	1.845	2,8
XV.	Nosečnost, porod in poporodno obdobje	O00-O99	256	0,4
XVI.	Stanja, ki izvirajo v perinatalnem obdobju	P00-P96	119	0,2
XVII.	Prirojene malformacije, deformacije in kromosomske nenormalnosti	Q00-Q99	87	0,1
XVIII.	Simptomi, znaki ter nenormalni izvidi, neuvrščeni drugje	R00-R99	3.171	4,8
XIX.	Poškodbe in zastrupitve	S00-T98	5.234	7,8
XX.	Zunanji vzroki obolevnosti in umrljivosti	V01-Y98	60	0,1
XXI.	Dejavniki, ki vplivajo na zdravstveno stanje in na stik z zdravstveno službo	Z00-Z99	6.670	10,0
XXII.	Koda za posebne namene	U00-U49	-	-
SKUPAJ			66.692	100,0

¹⁾ Podatki se nanašajo pretežno na sladkorno bolezen (sklop E10-E14, klasifikacija MKB-10-AM, verzija 6).
Viri: Statistično poročilo o delu patронаžnega varstva (Obr. 8,95)

Najpogostejši vzrok za obisk patронаžne medicinske sestre na pacientovem domu so **bolezni obtočil, bolezni kože in podkožja, bolezni mišično-skeletnega sistema in vezivnega tkiva in neoplazme**, katerih število se postopno povečuje.

5.2. Tabela 6: Vrste strokovnih storitev pri kurativnih obiskih v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva, Slovenija, 2022

Vrsta strokovnih storitev	Število	%	Odmik 2021/2012 (%)
Preveza	607.078	43,9	+7,0
Odvzem laboratorijskega materiala	145.525	10,5	+4,7
Poučevanje	128.173	9,3	-17,0
Ostali posegi	134.186	9,7	+78,0
Merjenje venoznega krvnega pritiska	72.978	5,3	-39,1
Ostali postopki	124.045	9,0	+43,0
Aplikacija injekcije	67.000	4,8	-39,0
Nega stome	35.261	2,5	+35,7
Osebna higiena in urejanje	25.351	1,8	-43,8
Preprečevanje nastanka preležanin	18.595	1,3	-23,8
Kopanje	5.638	0,4	-43,4
Kateterizacija in menjava urinskega katetra pri ženskah	7.940	0,6	+122,5
Aplikacija infuzije	5.948	0,4	+27,7
Aplikacija klizme	2.088	0,2	-10,5
Razgibavanje	2.175	0,2	-77,5
Nega umirajočega	1.368	0,1	-44,7
SKUPAJ	1.383.349	100,0	

V letu 2022 po podatkih predstavljajo:

- **preveze in odvzem laboratorijskega materiala**

54 % vseh strokovnih storitev v patronažni dejavnosti.

© NIJZ

Viri: Statistično poročilo o delu patronažnega varstva (Obr. 8,95)

REGIONALNE PRIMERJAVE

5.2. Tabela 7: Zdravstveno osebje v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva po statističnih regijah, Slovenija, 2022

	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Posavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Primorsko-notranjska	Goriška	Obalno-kraška	SLOVENIJA
Zdravstveno osebje¹⁾													
DMS ²⁾	51,5	137,5	33,5	98,2	23,0	35,5	53,3	193,2	81,5	21,1	54,3	39,0	821,6
TZN ³⁾	2,0	4,0	4,0	17,0	6,0	0,0	0,3	24,0	0,0	2,5	0,0	9,9	69,7
Ostali ⁴⁾	0,0	2,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,0
SKUPAJ	53,5	143,5	37,5	116,2	29,0	35,5	53,6	217,2	81,5	23,6	54,3	48,9	894,3
Št. preb. na DMS	2.216,8	2.384,4	2.108,9	2.640,6	2.475,7	2.133,8	2.747,3	2.882,3	2.585,9	2.530,8	2.176,8	3.036,6	2.566,6
Št. preb. na TZN	57.081,5	81.964,5	17.662,0	15.253,3	9.490,3	0,0	488.096,7	23.202,6	0,0	21.360,0	0,0	11.962,2	30.254,4
Št. preb. na zaposlenega	2.133,9	2.284,7	1.883,9	2.231,5	1.963,5	2.133,8	2.731,9	2.563,8	2.585,9	2.262,7	2.176,8	2.421,8	2.358,0
Št. obiskov na zaposlenega	1.445,4	1.563,1	1.045,2	1.400,4	1.262,8	1.615,8	1.466,5	1.187,5	1.194,3	1.451,8	1.173,0	1.045,5	1.320,0
Št. storitev na zaposlenega	1.572,8	1.717,9	1.798,1	1.398,4	1.661,3	1.956,4	1.404,5	1.303,1	1.668,3	2.605,3	1.498,5	1.390,1	1.546,9

1) Zdravstveno osebje se v Statističnem poročilu o delu patronažnega varstva poroča kot celo ali decimalno število, zato ga tako prikazujemo tudi v tabeli.

2) DMS: diplomirana medicinska sestra/diplomirani zdravstvenik, višja medicinska sestra/višji medicinski tehnik, medicinske sestre s fakultetno izobrazbo.

3) TZN: tehnik zdravstvene nege/tehničarica zdravstvene nege, medicinske sestre in zdravstveni tehniki s srednjo izobrazbo, babice.

4) Ostali: ostali zaposleni v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva (fizioterapevti, delovni terapevti, bolničarji negovalci).

Viri: Statistično poročilo o delu patronažnega varstva (Obr. 8,95)

V letu 2022 je bilo **največje število prebivalcev na zaposlenega v patronažnem zdravstvenem varstvu v:**

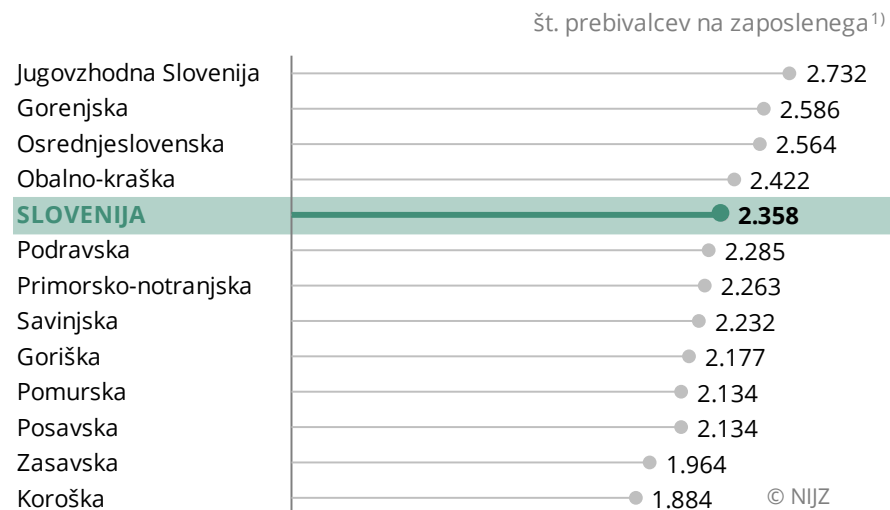
- jugovzhodni Sloveniji,
- gorenjski in
- osrednjeslovenski regiji.

Po številu obiskov, ki jih v povprečju opravi zaposleni v patronažnem zdravstvenem varstvu, izstopajo:

- posavska in
- podravska regija ter
- jugovzhodna Slovenija.

5.2. Slika 3: Število prebivalcev na zaposlenega v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva po statističnih regijah, Slovenija, 2022

¹⁾ Izbrani kazalnik se nanaša na vse zaposlene, ne glede na poklicno skupino.
Viri: Statistično poročilo o delu patronažnega varstva (Obr. 8,95)

Slovensko povprečje po številu prebivalcev na zaposlenega presegajo jugovzhodna Slovenija, osrednjeslovenska, obalno-kraška ter gorenjska regija.

V primerjavi s preteklim letom se je število prebivalcev, za katere je odgovoren zaposleni v patronažni zdravstveni dejavnosti, v povprečju zmanjšalo za 32 oseb (1-odstotno znižanje).

Dostop prebivalcev do patronažnih storitev po Sloveniji se iz leta v leto izboljšuje, čeprav sta regijsko še vedno zelo različni tako struktura zaposlenih v patronažnem zdravstvenem varstvu kot vsebina patronažne dejavnosti.

5.2. Tabela 8: **Obiski v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva** po statističnih regijah, Slovenija, 2022

	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Posavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Primorsko-notranjska	Goriška	Obalno-kraška	SLOVENIJA
Preventivni obiski													
Prvi	3.313	8.470	2.127	7.780	1.570	1.888	4.145	15.327	6.744	2.029	2.859	2.245	58.497
Ponovni	3.821	12.582	3.022	11.794	2.094	3.082	5.771	23.064	15.616	3.074	4.623	4.646	93.189
SKUPAJ	7.134	21.052	5.149	19.574	3.664	4.970	9.916	38.391	22.360	5.103	7.482	6.891	151.686
Kurativni obiski													
Prvi	4.836	10.913	3.953	7.982	2.323	2.210	3.939	14.386	5.731	1.750	5.751	2.918	66.692
Ponovni	65.360	192.343	30.092	135.173	30.635	50.181	64.749	205.153	69.241	27.409	50.459	41.316	962.111
SKUPAJ	70.196	203.256	34.045	143.155	32.958	52.391	68.688	219.539	74.972	29.159	56.210	44.234	1.028.803
SKUPAJ OBISKI	77.330	224.308	39.194	162.729	36.622	57.361	78.604	257.930	97.332	34.262	63.692	51.125	1.180.489
St. ponovnih na prvi obisk													
Preventivni obiski	1,2	1,5	1,4	1,5	1,3	1,6	1,4	1,5	2,3	1,5	1,6	2,1	1,6
Kurativni obiski	13,5	17,6	7,6	16,9	13,2	22,7	16,4	14,3	12,1	15,7	8,8	14,2	14,4
SKUPAJ	8,5	10,6	5,4	9,3	8,4	13,0	8,7	7,7	6,8	8,1	6,4	8,9	8,4
Obiski na 1.000 prebivalcev													
Preventivni obiski	62,5	64,2	72,9	75,5	64,3	65,6	67,7	68,9	106,1	95,6	63,3	58,2	71,9
Kurativni obiski	614,9	620,0	481,9	552,1	578,8	691,6	469,1	394,2	355,7	546,0	475,5	373,5	487,9
SKUPAJ	677,4	684,2	554,8	627,6	643,1	757,3	536,8	463,2	461,8	641,6	538,8	431,7	559,8

Viri: Statistično poročilo o delu patronažnega varstva (Obr. 8,95)

Primerjava podatkov o številu preventivnih in kurativnih obiskov na 1.000 prebivalcev kaže **velike razlike v izvajanju in obremenjenosti zaposlenih v patronažni zdravstveni dejavnosti.**

5.2. Tabela 9: Preventivni obiski v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva po varovancih in statističnih regijah, Slovenija, 2022

Varovanci po skupinah (število)	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Posavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Primorsko-notranjska	Goriška	Obalno-kraška	SLOVENIJA
Novorojenčki	3.130	10.656	2.653	8.404	1.820	2.184	4.712	20.902	7.448	1.730	3.874	3.779	71.292
Dojenčki	927	1.948	625	2.469	332	551	813	3.576	1.690	319	816	699	14.765
Otroci 1-6 let	230	374	159	442	38	73	96	826	426	140	141	201	3.146
Šolarji	-	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	3
Nosečnice	289	1.005	132	347	36	137	401	830	139	76	151	133	3.676
Otročnice	1.446	4.645	942	3.768	848	889	2.062	8.252	3.117	691	1.597	1.243	29.500
Starostniki ¹⁾	43	677	177	815	40	163	143	650	646	333	150	251	4.088
Rakavi bolniki	47	41	18	83	56	38	54	189	771	101	9	116	1.523
TBC bolniki	-	-	1	-	-	-	-	3	-	1	-	1	6
Bolniki s kisikom	12	7	4	18	3	-	1	14	11	25	2	2	99
Duševni bolniki	7	21	4	19	13	5	19	82	182	19	10	23	404
Diabetiki	29	35	15	71	31	10	28	141	147	154	7	12	680
Invalidi	25	13	8	36	41	15	61	73	284	33	8	97	694
Kronični bolniki in ostali	758	1.171	308	1.476	396	325	677	1.559	6.737	1.122	394	315	15.238
Ostali varovanci	191	459	103	1.626	8	580	849	1.293	762	359	323	19	6.572
SKUPAJ	7.134	21.052	5.149	19.574	3.664	4.970	9.916	38.391	22.360	5.103	7.482	6.891	151.686

¹⁾ Zajem podatkov po spremenjenih ZZS kriterijih iz leta 2016.
Viri: Statistično poročilo o delu patronažnega varstva (Obr. 8,95)

Med preventivnimi obiski v patronažnem zdravstvenem varstvu izstopajo obiski **novorojenčkov, otročnic, dojenčkov in kroničnih ter ostalih bolnikov.**

Razlike v obsegu preventivne dejavnosti med regijami posredno kažejo velike razlike v vsebini izvajanja patronažne zdravstvene dejavnosti v državi.

DEFINICIJE

NAZIV	OKRAJŠAVA	DEFINICIJA	DODATNA POJASNILA	ANGL. IZRAZ
Diplomirana medicinska sestra (v patronažnem zdravstvenem varstvu)	DMS	Je nosilka zdravstvene nege v patronažnem zdravstvenem varstvu. Na geografsko opredeljenem terenskem območju obravnava pacienta, družino in lokalno skupnosti v stanju zdravja in blagostanja ter v stanju bolezni, poškodb, nezmožnosti, prizadetosti in nezaželenih stanj. Ugotavlja potrebe, načrtuje, izvaja in vrednoti zdravstveno nego. Je koordinatorka vseh oblik pomoči na domu in je vez med posameznikom in njegovim osebnim zdravnikom.	V patronažnem zdravstvenem varstvu (VZD 510) v Sloveniji so po podatkih RIZDDZ (NIJZ16) zaposleni (zatečeno stanje): diplomirana medicinska sestra/diplomirani zdravstvenik, višja medicinska sestra/višji medicinski tehnik, tehnik zdravstvene nege/tehničar zdravstvene nege, diplomirana medicinska sestra/38. člen ZZDej-K, medicinska sestra babica, diplomirana babica/diplomirani babičar. Glede na različne kompetenčne modele moramo obvezno upoštevati, da je nosilka zdravstvene nege v patronažnem zdravstvenem varstvu diplomirana medicinska sestra/diplomirani zdravstvenik (višja medicinska sestra/višji medicinski tehnik, diplomirana medicinska sestra/38. člen ZZDej-K). Uporablja se poimenovanje medicinska sestra v patronažnem zdravstvenem varstvu.	Registered Nurse in Community Nursing
Kurativni obisk, ponovni, na domu		Ponovni kurativni obisk je vsak neposredni stik varovanca z DMS ali TZN v patronažnem zdravstvenem varstvu na njegovem domu zaradi nadaljnje obravnave določene bolezni ali stanja.	Po presoji DMS in v skladu s kompetenčnim modelom lahko ponovni kurativni obisk opravi tudi TZN.	Further curative home visit
Kurativni obisk, prvi, na domu		Prvi kurativni obisk je prvi neposredni stik varovanca z DMS v patronažnem zdravstvenem varstvu na njegovem domu zaradi nove bolezni ali stanja v poročevalskem obdobju.	Prvi kurativni obisk opravi patronažna medicinska sestra na osnovi delovnega naloga zdravnika. Po strokovnih smernicah lahko prvi kurativni obisk opravi samo DMS, ki je nosilka dejavnosti.	First curative home visit
Patronažna medicinska sestra	PMS	Medicinska sestra, ki ima zaključeno podiplomsko izobraževanje s področja patronažnega zdravstvenega varstva.		Community nurse
Patronažno zdravstveno varstvo	PV	Je posebna oblika zdravstvenega varstva, ki izvaja aktivno zdravstveno in socialno obravnavo posameznika, družine in skupnosti v stanju zdravja in blagostanja ter v obdobju bolezni, poškodb ali onemoglosti.	Podrobnejša metodološka navodila so objavljena na spletni strani NIJZ: https://nijz.si/podatki/podatkovne-zbirke-in-raziskave/spremljanje-obravnav-v-patronaznem-zdravstvenem-varstvu-patr/	Community nursing

NAZIV	OKRAJŠAVA	DEFINICIJA	DODATNA POJASNILA	ANGL. IZRAZ
Preventivne obravnave v patronažnem zdravstvenem varstvu		Preventivne obravnave v patronažnem zdravstvenem varstvu vključujejo zdravstveno in socialno obravnavo posameznika, družine in skupnosti ter zdravstveno nego otročnice, novorojenčka in dojenčka na domu.	Preventivne obravnave v patronažnem zdravstvenem varstvu medicinska sestra v patronažnem zdravstvenem varstvu načrtuje samostojno, na osnovi Pravilnika za izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni (Uradni list RS, št. 19/98, 47/98, 26/00, 67/01, 33/02 37/03, 117/04, 31/05, 83/07, 22/09 in 17/15) in Navodila za izvajanje, beleženje in obračunavanje storitev v patronažnem varstvu (NIJZ, 2021).	Preventive Community nursing visit
Statistična regija	SR	Statistična regija je enota na tretji ravni klasifikacije statističnih teritorialnih enot. Statistični urad Republike Slovenije je za izkazovanje statističnih podatkov na regionalni ravni prevzel členitev Slovenije na t. i. funkcionalna območja oziroma planske regije in jih poimenoval statistične regije.	Podrobnejša metodološka pojasnila so objavljena na spletni strani SURS-a.	Statistical region
Tehnik zdravstvene nege	TZN	Je član negovalnega tima in se po navodilih DMS v PV ter v skladu s kompetenčnim modelom vključuje v obravnavo pacienta.	Tehniki zdravstvene nege izvajajo samo nekatere ponovne kurativne obravnave (zdravstveno nego). V skladu z dodatnim pojasnilom pri DMS so tudi v kategoriji TZN združeni vsi zaposleni s srednješolsko zdravstveno izobrazbo, ki opravljajo delo TZN.	Health technician
Varovanec		Pacient		Patient

SEZNAM SLIK

5.2. Slika 1: Preventivni in kurativni obiski v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva , Slovenija, 2003–2022	3
5.2. Slika 2: Preskrbljenost z zdravstvenim osebjem v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva , Slovenija, 2013–2022.....	5
5.2. Slika 3: Število prebivalcev na zaposlenega v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva po statističnih regijah, Slovenija, 2022	11

SEZNAM TABEL

5.2. Tabela 1: Zdravstveno osebje in obiski v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva , Slovenija, 2013–2022	4
5.2. Tabela 2: Obiski v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva , Slovenija, 2022	5
5.2. Tabela 3: Preventivni obiski v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva po varovancih, Slovenija, 2022.....	6
5.2. Tabela 4: Prvi kurativni obiski v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva po starostnih skupinah, Slovenija, 2022	7
5.2. Tabela 5: Vzroki za prve kurativne obiske v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva po poglavjih MKB-10-AM, Slovenija, 2022	8
5.2. Tabela 6: Vrste strokovnih storitev pri kurativnih obiskih v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva , Slovenija, 2022.....	9
5.2. Tabela 7: Zdravstveno osebje v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva po statističnih regijah, Slovenija, 2022	10
5.2. Tabela 8: Obiski v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva po statističnih regijah, Slovenija, 2022.....	12
5.2. Tabela 9: Preventivni obiski v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva po varovancih in statističnih regijah, Slovenija, 2022.....	13